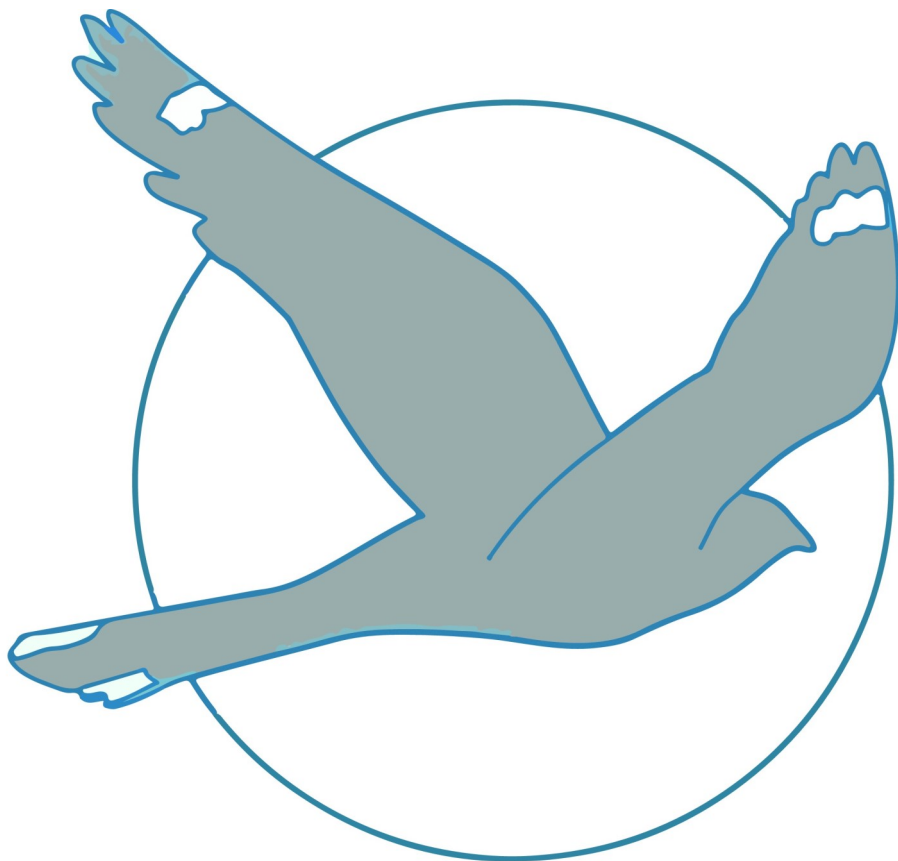
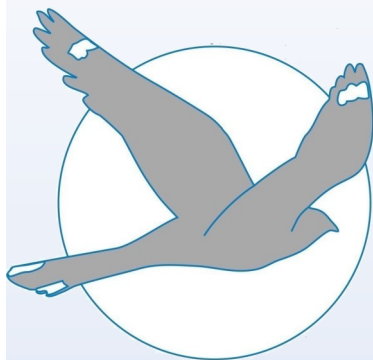

Caprimulgus

**Tijdschrift van de Vogelwerkgroep
Midden Overijssel**

Caprimulgus

Tijdschrift van de
Vogelwerkgroep Midden Overijssel

De werkgroep, opgericht op 17 januari 2001, is een onafhankelijke werkgroep met enthousiaste, 'vogelgekke', leden en donateurs. De VMO houdt zich vooral bezig met vogelinventarisaties, tellingen en bescherming van vogels en hun leefgebieden. We hebben een eigen trektelpost in het Wierdense Veld. Ook geven wij 4 keer per jaar dit verenigingsblad Caprimulgus uit met voor elk wat wils.

Jaargang 22, nummer 4, oktober 2023

Redactie:

Jos van Tongeren
Roel Janssen
Gerrit Dommerholt

e-mail:

info@vogelwerkgroepmiddenoverijssel.nl

website:

www.vogelwerkgroepmiddenoverijssel.nl

Kopij voor het volgende
nummer inleveren vóór:

15 maart (uitgave in april)
15 jun (uitgave in juli)
15 september (uitgave in oktober)
15 december (uitgave in januari)

Per e-mail naar:

info@vogelwerkgroepmiddenoverijssel.nl

Teksten, tabellen en grafieken
gescheiden aanleveren als Word-
of Excel-document

Inhoud

Vogelwerk	3
Migratie fascinerend en heel natuurlijk!	4
Verslag nachtzwaluwtelling 2023	5
Euro Birdwatch 30 september 2023	12
De Informatiekaart Natuur en Beschermde Soortenindicator beschikbaar	14
Geen welles-nietes over bomenkap op de Heuvelrug, maar de feiten op een rij	16
Landelijke dag 2023 Sovon	19
Nieuwe methode voor bloeiende natuur in Overijssel	20
Uit de media	22
Uit het veld	23
Mystery Bird	25

Caprimulgus

Voor je ligt het herfstnummer van Caprimulgus. Geniet van de najaarstrek we zijn weer benieuwd naar jullie vogelbelevissen: kopij zien we graag vóór 15 december tegemoet!

Euro Birdwatch op zaterdag 30 september

Normaal gesproken vindt op de eerste zaterdag van oktober de Euro Birdwatch plaats, maar het evenement viel dit jaar op zaterdag 30 september.

Op deze datum werden in zo'n 40 Europese landen – en zelfs daar buiten – trekvogels geteld.

De VMO was traditie getrouw een groot deel van de dag aanwezig op de trektelpost in het Wierdense Veld. In deze Caprimulgus is een verslag opgenomen.

Algemene ledenvergadering op donderdag 23 november 2023

Gelukkig ligt de Coronatijd definitief achter ons en dus de hoogste tijd om weer een algemene ledenvergadering te houden. Agenda enz. ontvangen jullie ruim van te voren.

Jubileumeditie Landelijke Dag Sovon op zaterdag 25 november

De Landelijke Dag van Sovon is de dag voor actieve vogelaars in Nederland. De jubileumeditie van 2023 is op zaterdag 25 november in de Midden Nederland Hallen in Barneveld.

Kaartverkoop start op 3 oktober. Kaarten kosten 10 euro voor leden en vrijwilligers. Niet-leden of -vrijwilligers betalen 15 euro. Voor studenten geldt een speciaal tarief van 2,50 euro.

Hier kan jouw vogelwerk staan!

Migratie is fascinerend en heel natuurlijk!

Er is weer een fascinerende tijd aangebroken: van heinde en ver, van noord naar zuid, van hier naar daar en van oost naar west komen ze aan gevlogen, omdat het hier beter is dan elders. Of ze vertrekken juist naar betere winteroorden.

Vogels gaat dat van nature heel makkelijk af: twee keer per jaar zoeken miljoenen een gunstige broedplek, onderweg een gevuld tankstation, of een veilig overwinteringsgebied. Kom daar bij mensen maar eens om. Hele volksstammen dulden geen vreemde kostgangers om zich heen, raken al binnen de landsgrenzen de weg kwijt en eenmaal elders menen ze dat de plaatselijke bevolking zich maar aan hen moet aanpassen.

Trektellen is een prachtige tijdsbesteding tussen broedvogeltellingen en wintertellingen van watervogels, of slaapplaatstellingen van blauwe kieken. Voor veel vogelaars is het een brug te ver. Vreemd eigenlijk, want wat is er nu leuker dan dat de vogels naar je toe, lees: over je heen, komen? De solitair trekkende exemplaren, met soms echte krenten in de pap (roodkeelpieper, ijsgors, rode wouw bijv.), of grote groepen houtduiven met de zon in je rug. Of 20 passerende rosse grutto's, zoals op 9 september 2023. En ganzen en kieviten natuurlijk in massieve aantallen.

Verderop in deze Caprimulgus een kort verslag van de telling op trektelpost Wierdense veld van 30 september, deze stond geheel in het teken van Euro Birdwatch.

Voor degenen die er bij waren om nog even na te genieten, voor alle anderen hopelijk jaloersmakend en een stimulans om meteen naar buiten te gaan. Heel oktober en begin november gaat dit spektakel door in het open luchttheater en geheel gratis en onbeperkt te bekijken en te beluisteren.

Een goed vliegende herfst gewenst!

Gerrit Dommerholt

Voorzitter VMO

Verslag nachtzwaluw telling 2023

Resultaten van de 29e opeenvolgende telling naar het voorkomen van de nachtzwaluw (*Caprimulgus europaeus*) op de Sallandse Heuvelrug

Inleiding

Dit jaar is voor de 29^e achtereenvolgende keer een nachtzwaluwinventarisatie gehouden op de gehele Sallandse Heuvelrug (SH). De telling werd georganiseerd door de Vogelwerkgroep Midden Overijssel (VMO). Hierbij werden tijdens drie avonden alle heidevelden en bos/heideranden op de SH op het voorkomen van de nachtzwaluw (*Caprimulgus europaeus*) onderzocht. Het blijft interessant om deze soort jaarlijks te volgen omdat zijn biotoop nog steeds verandert. Vanaf 1995 is het aantal territoria spectaculair toegenomen. De soort is de laatste decennia ook landelijk in opmars. Dus naast een kwantitatieve en kwalitatieve verbetering van het broedbiotoop op de SH spelen mogelijk ook andere zaken, zoals omstandigheden in de overwinteringsgebieden en/of klimatologische factoren in het broedgebied, een rol.

Omvang biotoop

Het heideareaal is gelijk aan vorig jaar en bedraagt ca. 1457 ha. Het betreft de volgende deelgebieden (Sovonplots):

plotnr.	gebied	opp. (ha)
10698	Sprengenberg	423,9
10966	Haarlerberg	454,2
10967	Rietslenk en Noetselerveld	176,9
10968	Wolfsslenk en Hexel	286
10969	Holterheide	71,1
10970	Numendal	34,3
10971	Hellendoornseberg	12,6
10972	Holterberg particulier	2
	totaal heidegebied	1461

Fig. 1 oppervlakte heideareaal Sallandse Heuvelrug 2023

Methode

Op de vrijdagen 23, 30 juni en 7 juli 2023 werd van 22:00-24:00u geteld.

36 tellers gaven dit jaar medewerking aan de telling (leden van de IVN-vogelwerkgroep uit Nijverdal, medewerkers van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten, overige vrijwilligers en leden van de organiserende vereniging VMO).

Op de Sprengenberg (Natuurmonumenten, 6 telgebieden) werd de telling gecoördineerd door Tom Schoonhoff. Hier waren in totaal over drie tellingen 20 tellers actief.

In de Staatsbosbeheergebieden en enkele particuliere gebiedjes op de Holterberg waren in 9 telgebieden in totaal over drie telling 16 tellers actief.

Gerrit Dommerholt nam de coördinatie van de SBB-gebieden en de algemene coördinatie voor zijn rekening.

Alle tellers worden hierbij weer hartelijk bedankt voor geleverd werk!

De telling wordt vanaf 1995 jaarlijks als **simultaantelling** uitgevoerd, waarbij uiteraard gestreefd wordt naar het vaststellen van uitsluitende waarnemingen.

Het vlakdekkend inventariseren van nachtzwaluwen valt niet mee (Bult, 2003). De onderzoeksmethode heeft een grote invloed op het aantal dat wordt gevonden: extensievere methoden, zoals als reguliere BMP-tellingen, zullen minder territoria opleveren dan intensievere, zoals simultaantellingen met meerdere tellers. Reden hiervoor is dat allereerst per avond te veel terrein moet worden bestreken, waardoor solitaire paren werden gemist en lokale concentraties werden onderschat. Er moet dus eigenlijk trager worden gekarteerd (15-30 ha /uur). Omdat ongeveer 1.400 ha van het onderzoeksgebied geschikt is, kost één vlakdekkende ronde dan 43 avonden. Er zijn minimaal twee en liefst drie (Sovon, BMP) rondes nodig en dus moet er tussen 15 mei en 10 augustus 80 tot 120 avonden op pad worden gegaan, waarbij het ook nog windstil, warm en liefst zwoel moet zijn. De korte zangpiek van slechts 15-45 minuten per avond vormt daarbij de voornaamste belemmering bij inventarisaties, zeker bij helder weer. Dat is geen doen, dus daarom is de simultaantelling, mits jarenlang op dezelfde wijze uitgevoerd een prima en efficiënt alternatief.

Tijdens de tellingen wordt geen audio gebruikt om beesten te lokken. Ook het gebruik van zaklampen is niet toegestaan.

Om dubbeltellingen te voorkomen hebben tellers tijdens en na elke telling overleg.

De volgende waarnemingen van nachtzwaluwen werden vanaf de allereerste telling in 1995 genoteerd en ingetekend op standaard veldkaarten:

1. Geslacht
2. Triller
3. Roep "kwoiek kwoiek"
4. Vleugelklappen
5. Zicht (vliegen, rusten)

Sinds een aantal jaren worden veldbezoeken steeds meer via Avimap vastgelegd in de Sovon-database. Hierbij worden echter alleen uitsluitende waarnemingen van zingende mannen vastgelegd. De autoclustering van Sovon werkt zo dat ook van lagere broedcodes (individueen in geschikt gebied) een geldig territorium wordt vastgesteld, maar dat levert op basis van onze ervaringen veel te hoge aantallen op: nachtzwaluw individuen verplaatsen zich veelvuldig en over grote afstanden en/of vliegen veelal rondjes om nestplaats en/of (uit nieuwsgierigheid) om tellers heen.

Dubbelingen ontstaan makkelijk omdat een beest eerst kan zingen om vervolgens weg te vliegen.

Bovendien is in de schemering zeer lastig vast te stellen of het om dezelfde of om nieuwe exemplaren gaat.

Weersomstandigheden

Voor een goed telresultaat zijn de weersomstandigheden van groot belang. Nachtzwaluwen zijn vooral actief bij warm (zwoel) weer met weinig wind en een hoge luchtvochtigheid. De eerste twee tellingen zijn dit jaar onder (zeer) goede klimatologische omstandigheden verlopen. Tijdens de laatste telling nam de activiteit als gevolg van heldere, windiger en iets koudere omstandigheden vrij snel af.

Een verklaring dat nachtzwaluwen bij toenemende bewolking langduriger en beter te karteren zijn dan bij helder weer is de volgende: een optimaal nachtzwaluwhabitat heeft plaatselijk kale bodems, al dan niet met een strooiselpakket en struikheide, wat leidt tot een droog microklimaat met extreme temperatuurwisselingen (Weeda et al.1988). De open gestructureerde struikheide houdt 's nachts nauwelijks warmte vast, zodat bij onbewolkt weer de uitstraling enorm is. Daardoor neemt de activiteit van insecten af en dat limiteert waarschijnlijk de periode die nachtzwaluwen aan territoriumactiviteiten kunnen besteden. Indien deze verklaring steek houdt, zal naast bewolking ook een hoge luchtvochtigheid die de nachtelijke temperatuurval tegengaat de periode waarbinnen nachtzwaluwen zijn te karteren verlenen.

Resultaten

De eerste zingende mannen op de SH werden dit jaar op 28 april waargenomen. Dit jaar zijn op de gehele Sallandse Heuvelrug 175 territoria vastgesteld. Een stijging met 14 ten opzichte van 2022. De stijging zet zich dus nog steeds voort. En er is ruimte voor nog meer, zie verderop onder Discussie.

In onderstaande tabel is het aantal territoria per telgebied weergegeven en is te lezen hoe deze zich verhouden tot de tellingen van voorgaande jaren.

	aantal territoria per jaar																													
Gebied	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Natuurmonumenten																														
Sprengenberg	10	12	10	15	14	10	11	13	13	17	19	21	24	26	25	23	24	27	24	35	28	32	30	31	32	37	37	62	73	
Haarferenk	1	1																												
Staatsbosbeheer																														
Haarferberg	6	9	7	10	8	7	8	10	14	10	14	13	13	11	13	13	15	15	13	19	25	23	29	28	26	32	31	41	40	
Rietlsenk/Noetselend	2	1	1	5	6	5	4	6	5	7	7	7	7	5	8	5	8	6	11	16	12	14	14	15	17	17	14	16	18	
Wolfslenk/Hexe	4	6	5	5	4	4	5	6	11	9	3	10	9	8	8	9	11	9	9	10	10	13	14	12	17	15	15	22	22	
Hofteheide	2	2	4	3	4	4	4	3	3	3	4	3	4	4	4	3	4	4	5	7	7	7	8	8	7	6	7	8	8	
Numende	1	1	1	3	4	3	4	6	7	5	6	6	4	5	3	4	6	6	6	8	6	7	6	5	6	9	7	7	7	
Helledoomse Berg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	1	2	1	1	0	1	2	0	0	0	0	0	2	2	3	3	
Particulier terrein																														
Hollerberg	2	2	3	3	3	5	5	3	3	2	3	2	2	1	1	1	3	3	2	2	1	1	1	1	0	0	3	3	6	4
Totaal	28	34	31	44	43	38	41	47	56	53	56	62	63	61	64	61	72	89	71	98	89	97	102	99	108	122	119	161	175	

Fig. 2 aantal territoria vanaf 1995 van de nachtzwaluw (Caprimulgus europaeus) op de Sallandse Heuvelrug

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van het aantal nachtzwaluwterritoria vanaf 1995 weergegeven.

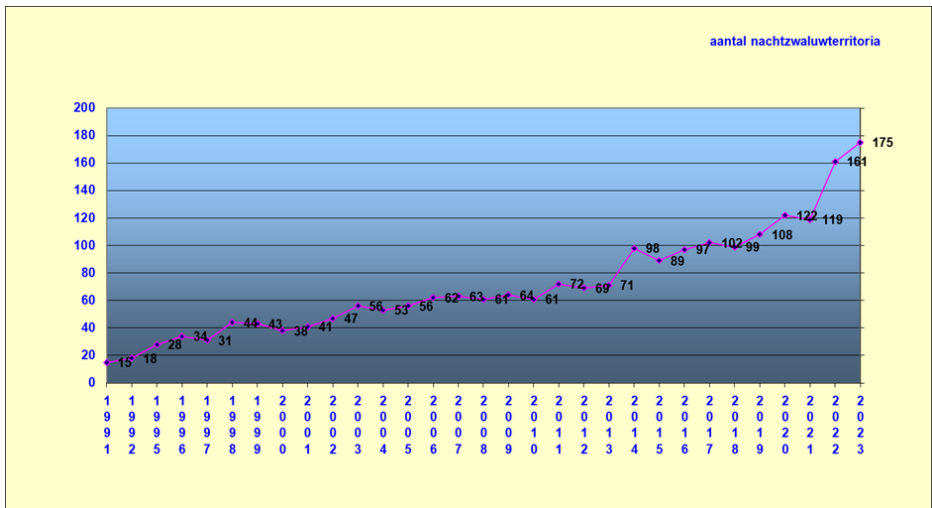

Fig. 3 Grafiek ontwikkeling territoria Nachtzwaluw (*Caprimulgus Europaeus*) op de Sallandse Heuvelrug

Andere waarnemingen

Dit jaar duidelijk minder meldingen van territorium- en baltsvluchten van houtsnip (*Scolopax rusticola*). Vaak was ook luid en duidelijk de “psiep” roep en knorrende “orr-orr-orr” roep te horen.

Ook het aantal roepende oude en jonge ransuilen (*Asio otus*) en bosuilen (*Strix aluco*) was lager dan vorig jaren. Hiervoor is niet 123 een verklaring te geven. Op het Hexel werd, behalve houtsnip (*Scolopax rusticola*) en bosuil, een velduil (*Asio flammeus*), patrijs (*Perdix perdix*) en ransuil waargenomen. Op de Holterberg werd een territorium van een oehoe (*Bubo bubo*) vastgesteld!

Discussie

De nachtzwaluw heeft vanaf 1995 een mooie ontwikkeling doorgemaakt: werden er in 1995 nog maar 28 broedparen geteld, de laatste jaren steeg het aantal tot (ver) boven de 150 paren. Een deel kan worden toegeschreven aan areaal vergroting door boskap. De in 1991 ingezette maatregelen tot behoud van het korhoen in Nederland hadden en hebben een positief effect op herstel en verbetering van het heidebiotoop en haar vogelbevolking op de Sallandse Heuvelrug. Nachtzwaluwen profiteerden van het ontstaan van kapvlaktes die ook nog eens geschikter worden naarmate ze ouder zijn. Ze transformeren dan in heideterreinen en nachtzwaluwen lijken beide habitattypen te prefereren boven meer besloten terreinen. Bossen ouder dan 21 jaar worden gemeden, tenzij er brede zandpaden en/of heidestroken doorheen lopen. In het verleden behoorden jonge aanplanten voor productiebos ook tot het favoriete habitat, maar op de Sallandse Heuvelrug wordt alleen op kleine schaal aangeplant.

Voornamelijk soorten als nachtzwaluw, geelgors, roodborsttapuit, grasmus, kneu en vanaf 2005 ook de grauwe klauwier hebben geprofiteerd van de heideherstelmaatregelen. Hoewel nadrukkelijk moet worden gesteld dat bij deze soorten ook landelijke tendensen een rol spelen.

Om vergelijkingen tussen gebieden mogelijk te maken en om kwalitatieve uitspraken te kunnen doen over het gebied is de dichtheid per 100 ha interessant. Dit kengetal heeft zich als volgt ontwikkeld:

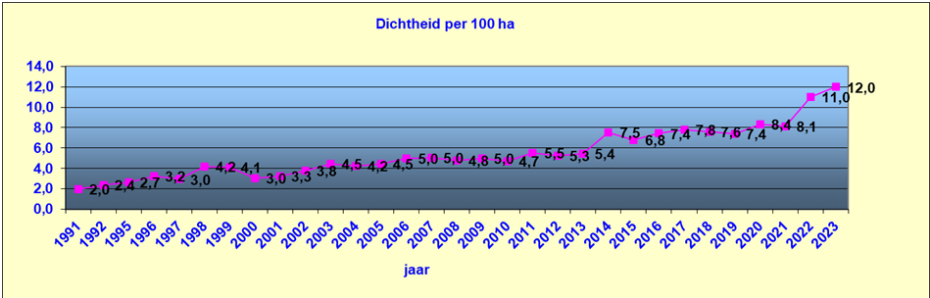

Fig. 4 Dichtheid per 100 ha per jaar van de nachtzwaluwteeling (*Caprimulgus europaeus* op de Sallandse Heuvelrug

De dichtheid per 100 ha geschikt gebied in 2023 is 12,0.

Ook vergelijking van de dichtheid per 100 ha tussen de verschillende deelgebieden op de Sallandse Heuvelrug laat interessante verschillen zien:

Gebied	Opp (ha) in 2023	Aantal in 2023	Dichtheid (aantal per 100 ha) in 2023	Potentieel mogelijk aantal bij volledig geschikt leefgebied (Uitgangspunt: een NZ-paar heeft minimaal 4 ha open gebied nodig)	Onderbenutting (aantal territoria wat er in potentie nog bij kan t.o.v. situatie 2023)
grotere heide terreinen	1.412,1	161	11,4	353	192
Sprengenberg	423,9	73	17,2	106	33
Haarlerberg en Eindhovensbos	327,2	26	7,9	81	55
Jodenbos	127	14	11,0	31	17
Rietslenk/Noetselerveld	176,9	18	10,2	44	26
Wolfsslenk/Hexel	286	22	7,7	71	49
Holterheide	71,1	8	11,3	17	9
kleinere, door bos omsloten gebiedjes	48,9	14	28,6	12	-
Numendal	34,3	7	20,4	8	1
Hellendoornse Berg	12,6	3	23,8	3	0
part.terrein Holterberg	2	4	200,0	1	-
Totaal	1461,00	175	12,0	365	190

Fig. 5 Vergelijking dichtheid per 100 ha in 2023 tussen verschillende deelgebieden Sallandse Heuvelrug.

Wat opvalt is het grote verschil in dichtheid tussen de kleinere door bos omsloten gebiedjes en de grotere heidegebieden. Ook opvallend is het verschil in dichtheid tussen de Sprengenberg en de Haarlerberg-west. Nachtzwaluw paartjes hebben minimaal 4 ha open gebied nodig (Cramp, 1985). In figuur 4 is aangegeven hoeveel nachtzwaluwterritoria potentieel mogelijk zijn als alle open gebieden geschikt zijn. Dat wil bijvoorbeeld zeggen dat kapvlaktes op de westzijde van de Haarlerberg

meer verticale structuur hebben, want ook dit jaar werden de nog verse kaalslagen gemeden, mogelijk ook als gevolg van gebrek aan overstaanders. Het aantal wat daarbij hoort is 365 en de dichtheid wordt dan, bij gelijk blijvend heideareaal, 24,9 territoria per 100 ha. Verder zou je kunnen zeggen dat een onderbenutting van 190 territoria betekent dat de helft van het huidige heide oppervlak niet optimaal is voor nachtzwaluwen. Waarbij dit geen pleidooi is om dat wel geschikt te maken, want veldleeuwerik en wulp bijvoorbeeld stellen weer andere eisen. De leefgebiedenbenadering gaat boven soortgerichte maatregelen!

Het grootste deel van de toename van het aantal nachtzwaluwen lijkt kwalitatief van aard: het is niet eenvoudig om aan te geven wat de exacte oorzaken van deze toename zijn. Zo is er de landelijke toename in de kerngebieden van de nachtzwaluw. Deze moet mogelijk los gezien worden van biotoopverbetering en kan bijvoorbeeld veroorzaakt worden door betere overleving in de overwinteringsgebieden beneden de Sahara, in de Sahel en/of gunstige weersomstandigheden tijdens voor- en najaarstrek. Maar bijvoorbeeld ook door positieve klimatologische effecten in het Nederlandse broedgebied, waardoor het aanbod van grotere nachtinsecten (met name vlinders) in het biotoop groter is.

Het weer heeft een vrij sterk effect op het aantal bezette territoria: hoe beter het weer (hoge temperatuur, weinig wind), hoe hoger de aantallen nachtzwaluwen. Waarschijnlijk is voedsel (grote vliegende insecten, met name nachtvlinders) talrijker voorhanden, actiever en bovendien gemakkelijker te vangen onder zulke omstandigheden. Hogere temperatuur en minder wind kunnen echter ook van betekenis zijn voor de temperatuurhuishouding van de jonge vogels: ze koelen minder snel af en de oudervogels zijn korter weg om voedsel te zoeken. Een hogere temperatuur kan ook tot gevolg hebben dat meer vogels aan een broedsel (kunnen) beginnen.

Het in een gebied aanwezige aantal vogels is deels afhankelijk van het aantal in het voorgaande jaar. Toename kan het resultaat zijn van een lokaal hoog reproductie succes en een hoge mate van plaatstrouw (filopatrie).

Een vergelijking van de index van toename van territoria met de index van toename heideareaal laat zien dat de toename voor een belangrijk deel kwalitatief van aard is: bij gelijkblijvend areaal (ha) neemt het aantal territoria sinds 2000 nog steeds toe.

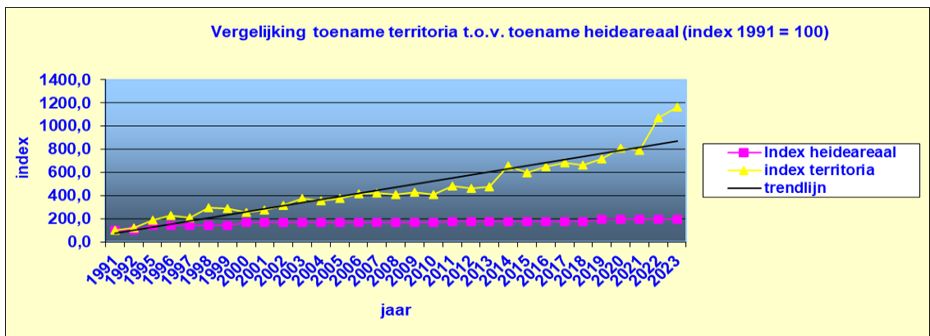

Fig. 6 Vergelijking toename aantal territoria t.o.v. toename heideareaal

Literatuur

Bult H. Nachtzwaluwen *Caprimulgus europaeus* onder de rook van Antwerpen. 2003. Stats.Sovon.nl

Cramp S. (ed.) 1985. The Birds of the Western Palearctic, Vol. IV. Oxford University Press, Oxford.

Vergeer J.W., Boele A. & van Bruggen J. & van Turnhout C. 2023. Handleiding Sovon Broedvogelmonitoring. Broedvogel Monitoring Project en kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek. Nijmegen.

Weeda E. J., Westra R., Westra Ch. & Westra T. 1988. Nederlandse oecologische flora. Wilde planten en hun relaties. Deel 3. IVN, i.s.m. VARA en VEWIN, Amsterdam.

Internetbron

<https://portal.sovon.nl/user/login/> bezocht op 17 september 2023

Nachtzwaluw — Foto: Hennie Groeneveld

Euro Birdwatch 30 september 2023

Bron: Vogelbescherming Nederland

Informatie Euro Birdwatch 2023

Zaterdag 30 september was het weer zover: duizenden vogelaars in heel Europa telden de trekvogels die (veelal) zuidwaarts vlogen. Het gaat daarbij om miljoenen vogels, een spectaculair fenomeen. In Nederland coördineert Vogelbescherming deze Euro Birdwatch voor de 28e keer, samen met de uitstekende website www.trektellen.nl. De Euro Birdwatch is een initiatief van BirdLife International.

Aandacht voor vogels

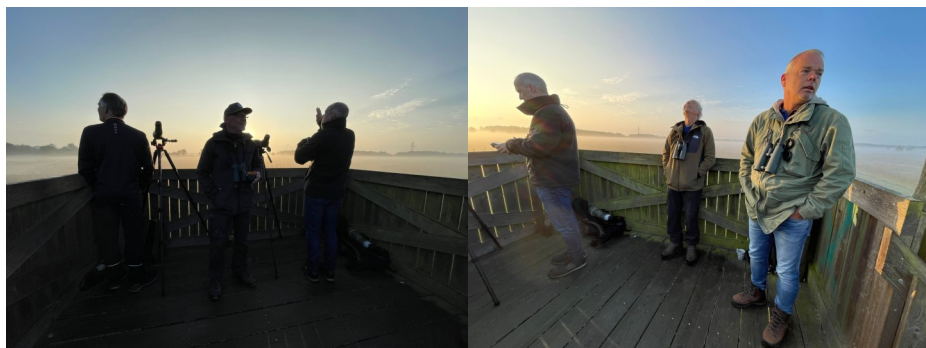
De Birdwatch vestigt de aandacht op trekvogels en de gebieden die ze in Europa nodig hebben om bij te tanken voor hun reis. En het evenement maakt zichtbaar hoe groots het fenomeen vogeltrek is. Hierdoor draagt het evenement er hopelijk aan bij dat meer mensen enthousiast worden voor vogels en hun bescherming. In verschillende van de deelnemende landen is dat laatste namelijk hard nodig. In Nederland is de Euro Birdwatch daarnaast ook een uitstekende gelegenheid om het belang van ons land voor trekvogels nog eens voor het voetlicht te brengen in de pers.

De aantallen

Voor de Euro Birdwatch geldt de wet van de grote getallen. Vrijwel iedere editie gaat het in Nederland om honderdduizenden vogels, zoals in onderstaande tabel is te zien. Wel verschillen de aantallen trekvogels (en soorten) die op deze dag worden geteld nogal van jaar tot jaar. Dat ligt met name aan het weer (zie ook verderop). Maar de vogeltrek is hoe dan ook een waanzinnig fenomeen en de Birdwatch geeft een mooi inkijkje.

Birdwatch Wierdense Veld

Traditiegetrouw werd ook op de trektelpost in het Wierdense Veld geteld. Vanaf 7:01 tot 12:25u waren Derk, Brend, Berry, Johan en Gerrit ter plaatse.

V.l.n.r. Brend, Derk, Berry, Berry, Gerrit en Johan. Roel maakte de foto's.

De trek viel tegen 1.843 exemplaren op trek van 37 soorten. Alleen de bijzondere plaatselijke soorten vermelden we: in dit geval een luid roepende grassparkiet en

En de bijzonderheden qua trek worden op de site www.trektellen.nl vet afgedrukt. Maar liefst 4 bruine kiekendieven en 2 blauwe passeerden de telpost. Bijzonder is het nieuwe telpost record van 92 grote lijsters, waarmee we landelijke lijst voor deze soort en voor deze dag aanvoerden. Ook bijzonder is dat het vorige record (77) op 4 oktober 2014 werd gevestigd: ook een Euro Birdwatch!

Dat was trouwens een van de betere dagen, want toen telden we 8.497 exemplaren van 61 trekkende soorten (waaronder 621 kieviten, 205 aalscholvers, 6 blauwe kiekens, 1 rode wouw, 122 buizerds en 349 zanglijsters) en hadden we een klapekster ter plaatse.

Trek telling

Nederlands (NL)
UITLOGGEN

Home
Opmerkelijk
Analyse >
Foto's & Documenten >
Kaart
Contact
Beheer >

september 2012 >>
2 5 6 9 11 12 14 16 18 20 23 25 26 27 30

Wierdense Veld zaterdag 30 september 2013

elperiode: 07-01-12:25 | [wijgen telling](#) | [koppingsrems](#)
 Type telling: alle soorten
 Weer: wind 202, bewolking 1/8, zicht 2000m, temperatuur 15 °C
 Teller: Brend Jansen, Berry Bekkering, Gerrit Dommertloof, Roel Janssen, Johan Stuit, Derk Ingst

	Z	N	Z	N
Grote Canadese Gans	2	1	Grijsreiger	2
Brandrâns	11	1	Bontpeewier	205
Groene Gans *	45	1	Vink	528
Nijlgans	2	1	Kuif *	1
Hofduif	55	2	Groening	3
Hofduif	7	1	Kruis	87
Kievit	18	1	Kruisbek	11
Waterpint	2	1	Putter	4
Aalscholver	16	1	Sijp	79
Blauwe Reiger	1	1	Geleigers	8
Sperwer	4	1	Reigers	7
Bruine Kiekenedief *	4	1		
Blauwe Kiekenedief *	2	1		

Ter plaatse: **Grasgriet 1**, Raaf 2
 Totaal: 1843 exemplaren, 37 (+2) soorten, 5:24 uren
 Opmerking: Nieuw dagrecord grote lijster: 92 stuks (was 77 op 18 oktober 2014 (ook een Euro Bijnath)).

Zoek...

Zie ook:

- [Informatie Telpost](#)
- [Totaten 2013](#)
- [Totaten 2014-2023](#)
- [Kaart](#)
- [Foto's](#)
- [Reviews](#)
- [Grafieken](#)
- [Dagrecords](#)

Beheer

- [Nieuwsgeschiedenis](#)
- [Beheer lijsten](#)
- [Beheer foto's](#)
- [Beheer gegevens](#)

[Verstuur nu andere data's / updates](#)
[Exporteer...](#) (alsu) (2023-09-30)

Zen opkomst / ondergang
Vandaag: 07:34 / 19:12
 schemering: 07:00 / 19:46

2023-09-30: 07:35 / 19:15
 schemering: 06:59 / 19:48

De Informatiekaart Natuur en Beschermde Soortenindicator beschikbaar

Bron: Bij12 21 september 2023 in Nieuwsbrief Groene Ruimte

Informatie over beschermde natuurgebieden en beschermde soorten is voortaan via de Informatiekaart Natuur en de Beschermde Soortenindicator beschikbaar. De producten ontsluiten informatie over natuur in Nederland voor planvorming en vergunningverlening. BIJ12 heeft beide producten in opdracht van de provincies ontwikkeld en iedereen in Nederland kan ze vanaf nu kosteloos gebruiken.

Op 1 januari 2024 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. De wet wordt digitaal ondersteund door het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Om het stelsel te voorzien van de juiste informatie worden meerdere informatieproducten ontwikkeld. De producten zijn ingedeeld naar thema. Rijk en provincies, maar ook andere overheden, zijn elk verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het beheer van een deel van deze informatieproducten.

Door de provincies zijn twee informatieproducten ontwikkeld voor het domein natuur. De ontwikkeling van deze twee nieuwe informatieproducten is uitgevoerd door BIJ12, de uitvoeringsorganisatie van de provincies. Het gaat om de [Informatiekaart Natuur](#) en de [Beschermde Soortenindicator](#). De producten bieden informatie over natuur in Nederland en kunnen worden benut bij het maken van plannen en de vergunningverlening.

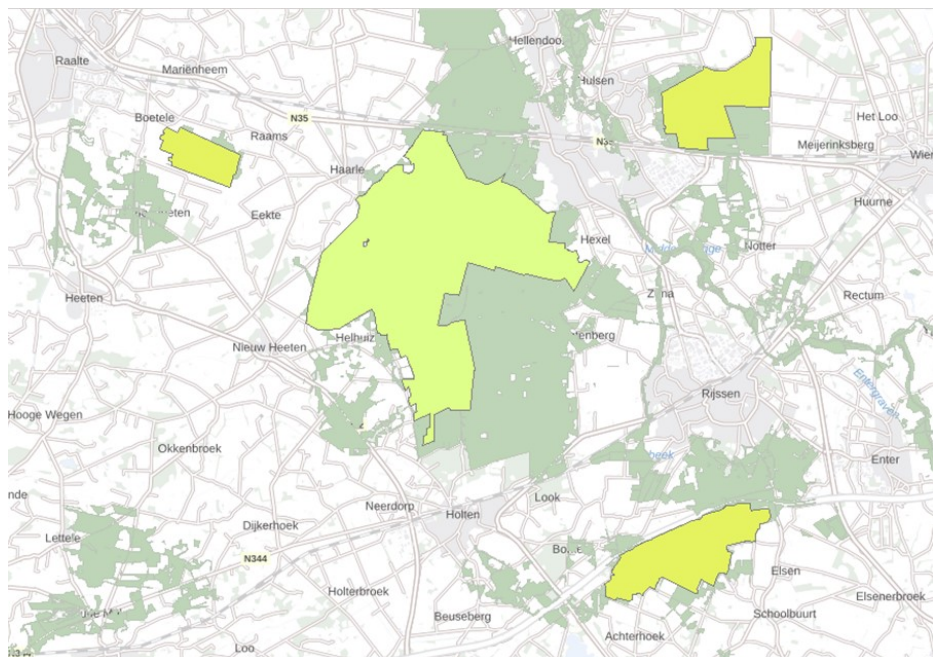

Fig.7 de vier N2000-gebieden in het werkgebied van de VMO (lichtgroen). De groen gearceerde gebieden behoren tot het Natuur Netwerk Nederland (NNN, voorheen EHS)

De informatie over natuurregels is beschikbaar bij de diverse overheden, met name provincies, maar was tot op heden nog niet op één plek in samenhang te raadplegen. Daarom hebben de provincies de Informatiekaart Natuur ontwikkeld, een digitaal hulpmiddel dat in één oogopslag actuele en betrouwbare informatie over natuur per provincie biedt. De informatie die wordt gebundeld in de Informatiekaart Natuur wordt op dit moment rechtstreeks aangeleverd door provincies en andere overheden.

In Nederland leven beschermde en andere kwetsbare plant- en diersoorten. Op het moment dat er werkzaamheden plaatsvinden mogen die niet ten koste gaan van deze soorten. Dat is nu vastgelegd in de Wet natuurbescherming en straks maakt dit deel uit van de Omgevingswet. De Beschermde Soortenindicator is hierbij een belangrijk hulpmiddel.

De Beschermde Soortenindicator vraagt de gebruiker om een locatie en een voorgenomen werkzaamheid in te voeren. Vervolgens bepaalt de Beschermde Soortenindicator welke beschermde plant- en diersoorten mogelijk aanwezig zijn en wat de verwachte effecten van de werkzaamheid op deze soorten zijn. Van de uitkomsten ontvangt de gebruiker een rapport met daarin onder andere de mogelijk aanwezige beschermde soorten, een beschrijving van de leefgebieden en een beknopt advies hoe met deze soorten rekening te houden.

De Beschermde Soortenindicator is gekoppeld aan de Vergunning check in het Omgevingsloket van het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Daarmee wordt het onder andere voor initiatiefnemers, onderzoekers en overheden eenvoudiger om te voldoen aan de zorgplicht. De waarnemingen van planten en dieren die zijn opgeslagen in en gecontroleerd door de Nationale Databank Flora en Fauna zijn de belangrijkste bron voor Beschermde Soortenindicator.

BIJ12 ontwikkelt ook kennisdocumenten over beschermde soorten. In deze documenten wordt voor ongeveer twintig soorten onder andere de soortkenmerken, de leefwijze en de maatregelen die ten gunste van een soort zijn te nemen, beschreven. De bedoeling is om op termijn vanuit de Beschermde Soortenindicator naar de kennisdocumenten te verwijzen, zodat een gebruiker direct vanuit het een rapport extra achtergrondinformatie over zo'n soort kan raadplegen.

Geen welles-nietes over bomenkap op de Heuvelrug, maar de feiten op een rij

Bron: Readactie van 'Hier in Salland' 24 september 2023. Opinie.

De Sallandse Heuvelrug is een Natura2000 gebied vanwege de heide. Onderhoud er van gaat om die reden ten koste van bomen. Het doel is dus niet 'de natuur behouden', maar 'heide behouden'. Wel belangrijk dat eerst te weten voordat je er een mening over vormt.

Hoe zit dat nou echt met die bomenkap op de Sallandse Heuvelrug (en op het Boetelveld). Journalisten houden het graag bij welles-nietes-spelletjes, want ze moeten hun product nu eenmaal aan de man brengen. Wij zijn op zoek gegaan naar de feiten. Met die kennis kun je dan altijd nog een mening voor of tegen vormen. Maar eerst de kennis, dan de mening.

We hebben bioloog en Haarlenaar Paul ten Den gevraagd de feiten op een rij te zetten. Hij is niet rechtstreeks bij de kap van de bomen in bijvoorbeeld het Varkensbosje betrokken, "maar ik kan er wel wat van zeggen".

Hieronder door Paul ten Den

"Grote delen van de Sallandse Heuvelrug zijn aangewezen als Natura 2000 gebied. Die aanwijzing heeft vooral betrekking op het unieke heidelandschap en de daarin voorkomende bijzondere, en deels bedreigde soorten en vegetaties. De belangrijkste met Brussel afgesproken Natura 2000 doelstellingen zijn: verbeteren van het heide-areaal in kwaliteit en kwantiteit, behoud/toename jeneverbesstruwelen en aan heide

-gebonden soorten als nachtzwaluw, roodborsttapuit en vooral korhoen (en in het kielzog daarvan soorten als zandhagedis, veld- en boomleeuwerik etc.). Bos is op de heuvelrug niet aangewezen als Natura 2000 doeltype.

Om de doelen te verwezenlijken is boskap noodzakelijk. Niet alleen om de heide te vergroten en overgroeide jeneverbesstruwelen vrij te stellen, maar ook om de verdroging tegen te gaan (naaldbomen verdampen relatief veel) en de predatiedruk op de bedreigde heidesoorten te verminderen (veel roofdieren als vos, havik, marters opereren vanuit het bos). Verder is boskap nodig om de heide te verbinden met omliggend cultuurgrond dat extensief wordt gebruikt, zodat ook daar extra leefgebied wordt gecreëerd voor de heidesoorten en met name die soorten die van oudsher gebruik maakten van de combinatie heide-cultuurgrond zoals bijv. korhoenders, veldleeuweriken en wulpen.

Boskap en met name boskap aan de randen van het gebied is daarom opgenomen in het eerste Nature 2000 beheerplan dat liep van 2016 t/m 2022. Het is toen dus goedgekeurd door het bevoegd gezag: de provincie. In totaal ca. 200 ha, waarvan tot dusver echter maar de helft is gerealiseerd (ter vergelijking: de gehele heuvelrug is ongeveer 5000 ha groot, waarvan ruim 75% bos is en minder dan 25% heide; een eeuw geleden was dat precies andersom).

De boskaplocaties

De grootste/meest opvallende boskaplocaties liggen aan:

- de noordwestzijde van Haarle, bij het ecoduct (omgeving Paltheweg). Met deze, al wel gerealiseerde kap is een verbinding gemaakt met geïsoleerde heide en extensieve graslanden bij Twilhaar en met graanakkers op de Haarler Enk. De heide ontwikkelt zich hier goed en landschappelijk is het zeer fraai geworden en veel mensen waarderen het resultaat.
- de oostzijde bij Noetsele/Hexel/Zuna. Hier is een open verbinding gecreëerd met natuurakkers bij het Hexel en natte graslanden in het natuurontwikkelingsgebied Zunasche Heide.
- de zuidwestzijde bij Helhuizen. Dit is de kap die thans, verlaat, wordt uitgevoerd en moet zorgen voor een verbinding met natuurlijke akkers en graslanden bij Helhuizen en het vrijstellen van jeneverbesstruwelen op de overgang. Het zou al voor 2020 plaatsvinden, was al goedgekeurd door de provincie, maar is mede door protesten uitgesteld, maar mag nu na een MER procedure en veel overleg met omwonenden alsnog plaatsvinden, echter in afgeslankte vorm (ca. 60 ha i.p.v. ruim 100 ha).

Wat feiten betreffende de boskap bij Helhuizen:

- Het gaat vooral om productiebos op voormalige heide (vooral dennenbos en sparrenbos, en om met dennen en berken dichtgegroeide heide, met een geringe natuurwaarde.
- de meeste loofbomen (eiken) worden gespaard, inclusief de laanbomen (Amerikaanse eik)
- ook oude dennen die er al stonden in de tijd dat het nog heide was, worden gespaard.

- het geheel wordt geen kale heide, maar een gevarieerd heidelandschap met veel bomen, boomgroepen en jeneverbesstruweel.
- Heidesoorten zullen ervan profiteren, maar bossoorten niet. Deze soorten zijn echter ook veel minder bedreigd. Met veel van die soorten gaat het juist goed (spechten, marters), en het is voor een deel van deze soorten ook de bedoeling dat ze wat minder voorkomen (havik, vos, marters).
- Belangrijke soorten als zandhagedis en hazelworm zullen er (in tegenstelling tot wat er geroepen wordt door sommigen) op termijn juist van profiteren. Er komt vooral voor de zandhagedis veel extra leefgebied. Met name de jeneverbesrijke stuifduinen die nu worden vrijgezet zijn perfect voor zandhagedissen. Naaldbos is dat zeker niet. Zelfs de hazelworm, die wel in bossen leeft, zal er naar alle waarschijnlijkheid beter van worden.
- De boskap wordt zeer zorgvuldig uitgevoerd, volgens de gedragscode van de Natuurbeschermingswet. Dat betekent dat voorafgaande aan de kap zorgvuldig wordt geïnventariseerd op aanwezigheid van o.a. mierennesten, dassenburchten, bomen met holtes (vleermuis, marters, spechten) of met nesten (roofvogels) etc. Al deze elementen worden beschermd/gespaard.
- De boskap wordt elders gecompenseerd door bosaanplant. Dit is vooral loofbos dat op den duur natuurlijker is dan het huidige armetierige dennenbos, minder verdampt en klimaatbestendiger is. Waarschijnlijk zal het ook meer CO2 vastleggen, maar dat moet nog worden gezien.

De boskap levert in eerste instantie geld op (boomstammen voor hout, takhout voor biomassaverbranding en strooisel voor structuurverbetering landbouwgronden), maar met name in de eerste 5-10 jaren na de kap zullen ook kosten worden gemaakt (opslagverwijdering, begrazing met schapen etc.). Hoe zich dat allemaal precies verhoudt weet ik niet, maar dat het de belastingbetaler veel geld kost, of dat Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten er veel aan verdienen (beide wordt betaald), is natuurlijk onzin.

Naschrift redactie Caprimulgus.

De VMO kan zich vinden in de verdere uitbreiding van het heideareaal. Kappen van naaldboompercelen is daarvoor nodig en biedt de mogelijkheid om op grotere schaal het heidegebied met het omliggende cultuurland te verbinden. Door de verplichte compensatie met inheemse loofbomen elders, zal de biodiversiteit zowel op het nieuwe heidegebied als in het aan te planten loofbos per saldo hoger zijn dan in de huidige naaldbossen. Droge struikheide vegetaties zijn waardevol in West-Europa voor een hele reeks heide soorten waarmee het momenteel als gevolg van versnippering van leefgebieden, verdroging, vermessing en verzuring niet goed gaat. De Nederlandse overheden en terreinbeherende organisaties zijn verplicht om deze vegetaties en leefgemeenschappen in stand te houden en hopelijk dragen ook deze kapmaatregelen op termijn bij aan een gezonde heidegemeenschap.

Grote onzin en strijdig met de Wet Natuurbescherming is de relatie die gelegd wordt tussen boskap en verminderen predatiedruk (P. ten Den) in combinatie met de opmerking (geen feit!!): '...en het is voor een deel van deze soorten ook de bedoeling dat ze wat minder voorkomen (havik, vos, marters).' (Redactie Hier in Salland)

Landelijke dag 2023 Sovon

Zaterdag 25 november Midden Nederland Hallen, Barneveld

Voor de 46ste maal organiseert Sovon Vogelonderzoek Nederland haar Landelijke Dag. Met dit jaar een extra feestelijke editie in het kader van het vijftigjarig bestaan van Sovon. Een dag voor actieve vogelaars en andere natuurliefhebbers, met boeiende lezingen, een uitgebreide informatiemarkt en veel ruimte voor ontmoetingen.

Programma

- ◆ Uitgebreide informatiemarkt met boeken, optiek, vogel- en natuurreizen, natuurorganisaties en kunst.
- ◆ Inspirerende lezingen in drie zalen
- ◆ Signeersessies en nog veel meer

Lezingenprogramma

Met bijdragen van onder meer:

Killian Mullarney

Vogelkunstenaar, bekend
Van zijn tekeningen
de ANWB vogelgids

Riyan van den Born

Onderzoeker van
vogelaars

Leo Swarts

Doorkruiste al tellend de Sahel

Meer sprekers worden nog bekend gemaakt.

Locatie

De Midden Nederland Hallen in Barneveld ligt op enkele minuten rijden van de snelwegen A1 en A30. Op het terrein zijn voldoende (gratis) parkeerplekken en laadpalen voor elektrische auto's aanwezig. OV: met trein en bus bereikbaar via Station Barneveld en buslijn 105.

Aanmelden

Vanaf 1 oktober is het mogelijk om aan te melden voor de Landelijke Dag. Kijk voor meer informatie op www.sovon.nl/ld.

De Landelijke Dag is een evenement van Sovon Vogelonderzoek Nederland in samenwerking met Vogelbescherming Nederland en de Nederlandse Ornithologische Unie (NOU).

De Landelijke Dag is een evenement van Sovon Vogelonderzoek Nederland in samenwerking met Vogelbescherming Nederland en de Nederlandse Ornithologische Unie (NOU).

Nieuwe methode voor bloeiende natuur in Overijssel

bron: *Provincie Overijssel, 20 september 2023*

Gelukkig worden we af en toe ook verrast door positief nieuws over natuurherstel!

De provincie Overijssel introduceert een nieuwe manier om de kwaliteit van de natuur in beeld te brengen én te versterken, buiten de natuurgebieden. Dit heet de 'Basiskwaliteit Natuur Overijssel' en het vertelt ons hoe goed de natuur is in gebieden waar andere functies, zoals landbouw of wonen, leidend zijn. De basiskwaliteit natuur staat voor een minimale natuurkwaliteit die je mag verwachten in die gebieden, zodat algemene dier- en plantensoorten algemeen kunnen blijven of worden.

In de methodiek is Overijssel ingedeeld in zeven verschillende landschappen, zoals oud zandlandschap, laagveenlandschap en rivierenlandschap. Elk landschapstype heeft zijn eigen kenmerken. Kenmerken kunnen bijvoorbeeld zijn: poelen, oude (holle) bomen, watergangen, houtwallen, bermen, zandpaden, open water en bloemrijk gebied. De methodiek geeft per vierkante kilometer inzicht in hoeverre de kenmerken aanwezig zijn in elk van deze gebieden.

Basiskwaliteit voor natuur — Foto: www.stockfoto.nl

Ook is er een lijst van 'gidssoorten' gemaakt voor elk landschapstype. Wanneer deze aanwezig zijn, ontstaan goede omstandigheden voor algemene dier- en plantensoorten, zoals de huismus, de egel en de bruine kikker. Deze gidssoorten zijn geen doel op zich, maar de aanwezigheid daarvan geeft wel een goed beeld van de biodiversiteit in een gebied. Het idee is dat als deze vijf soorten het goed doen in een gebied, andere soorten die daar horen, het ook goed zullen doen.

De provincie Overijssel wil graag de natuur in zowel de steden en dorpen als het platteland beter maken. Dit zorgt ervoor dat er veel verschillende dieren en planten zijn, zoals mussen, egels en wezels, maar ook de dotterbloem, tormentil, beekpunge, cichorei of de dagpauwoog. Maurits von Martels, gedeputeerde Landbouw en Natuur: "We willen niet wachten totdat algemene soorten zeldzaam zijn geworden, maar direct iets doen."

Basiskwaliteit natuur is een van de doelen van de landelijke Agenda Natuurinclusief (onderdeel van programma Natuur). Het kan gezien worden als een manier van werken, waarmee we de (ecologische en landschappelijke) kwaliteit van onze leefomgeving versterken. De provincie Overijssel heeft daarom ook in haar Fundament voor de Omgevingsvisie de ambitie uitgesproken om de basiskwaliteit natuur te versterken.

Von Martels: "We gaan de komende tijd kijken hoe we de natuur in Overijssel beter kunnen maken. Niet alleen in onze prachtige natuurgebieden, maar juist ook in het landelijk en stedelijk gebied. Als het goed gaat met de basiskwaliteit natuur zal ongetwijfeld de verbondenheid tussen stad, platteland en natuur verder toenemen."

De nieuwe methodiek is besproken met gemeenten, waterschappen en andere partijen in Overijssel. Meerdere gemeenten, provincies en het Rijk zien de Overijsselse methodiek inmiddels als inspirerend voorbeeld om te werken aan de basiskwaliteit natuur. Hoe we de basiskwaliteit natuur in Overijssel verder willen versterken, wordt de komende periode verder uitgewerkt in de nieuwe Omgevingsvisie.

"Deze methodiek gaat ons daarbij helpen- en het draagt bij aan doelen die we in het nieuwe coalitieakkoord 2023-2027 hebben opgenomen. Denk aan een gezonde leefomgeving, kwaliteit van landschap, klimaatbestendige ruimtelijke inrichting, toekomstbestendige landbouw en herstel van de natuur", aldus Von Martels.

Basiskwaliteit voor Natuur is een door Vogelbescherming in Nederland voorgestelde minimale vereiste waaraan condities van een landschap moeten voldoen om een gewenst niveau van bij dat landschap passende biodiversiteit duurzaam in stand te houden. [Wikipedia](https://www.vogelbescherming.nl/basiskwaliteitsvoorwaarden)

In deze uitgave staat een artikel genaamd "Steenuilen gedijen bij muizen en meikevers rond het nest". Het artikel begint met: "Het aantal vogelsoorten dat de laatste decennia uit het boerenland verdwenen of sterk afgenomen is, is schrikbarend. Ook de steenuil kunnen we onder de verliezers rekenen.

Voor de jaren 2018 -2020 wordt de populatie op 8000—9500 paren geschat. Dit is ten opzichte van de jaren '50 een afname van 50—74%. Een belangrijke oorzaak van de achteruitgang is de verkleining en versnippering van het leefgebied door urbanisatie en wegeaanleg. Veel nestgelegenheid is verloren gegaan door het rooien van hoogstamboomgaarden en het slopen van ongebruikte schuurtjes. Ook de schaalvergroting van de landbouw heeft in dezen zijn tol geëist.

Het verlies van nestgelegenheid is opgevangen door het plaatsen van nestkasten. In de Zuidoost Achterhoek is de afgelopen jaren veel onderzoek gedaan naar de prooiën welke de ouden hun jongen gaven. Voor de steenuil is het van belang dat zijn prooidieren binnen een straal van 250 meter rond het nest beschikbaar zijn. De steenuil is niet kieskeurig en vangt bijvoorbeeld insecten en volwassen woelratten. Ook doortrekkende soorten als tapuit en koperwiek staan op het menu. Als muizen schaars zijn worden zelfs houtduiven van een tak geplukt.

Gedurende 12 broedseizoenen werden 4 verschillende broedparen met een webcam gevolgd. Vanaf de uitkomst van de eieren half mei tot aan het uitvliegen van de jongen eind juni. Insecten exclusief meikevers vormen qua aantal een belangrijke prooi: 59%. Maar leggen qua biomassa veel minder gewicht in de schaal. Voor muizen geldt het omgekeerde: op aantalsbasis maar net iets meer dan 3%, maar qua biomassa bijna 28%. Regenwormen en mestkevers zijn zowel op basis van hun aantallen als wat betreft hun biomassa belangrijke prooiën.

Het cameraonderzoek geeft een uitstekend beeld van de aanvoer van het hele prooispectrum bij een beperkt aantal nesten.

Muizen hebben voor steenuilen voordelen. De vangkosten zijn betrekkelijk gering, omdat de vogels ze vooral speurend vanaf een lage zitplaats bejagen en niet vliegend, zoals kerkuil en torenvalk. Wel zijn muizen door hun hoger gewicht moeilijker dan bijvoorbeeld kleine prooiën als larven en rupsen bij het nest te krijgen. Maar daar staat tegenover dat de biomassa van muizen groter is en minder vangvluchten hoeven te worden gemaakt.

In de jaren met veel muizen wordt het eerste ei vroeger gelegd, worden er meer eieren gelegd en verkeren de jongen in een betere conditie. Dit laat zien hoe belangrijk muizen zijn in de jongenperiode. De conditie wordt berekend door het gemeten gewicht te delen door het verwachte (tabel) gewicht: bij een uitkomst hoger of lager dan 1 is het jong zwaarder respectievelijk lichter dan verwacht.

Ik sprak laatst iemand die last had van muizen in zijn groentetuin. Tot zijn verbazing zag hij een steenuil op een paaltje van de omheining zitten. Ik heb het nog niet van hem gehoord, maar ik denk dat het muizenprobleem is opgelost.

Henk Roelofs

Op 2 juni begonnen we met de nachtzwaluw inventarisatie op de Holterberg. We bezochten toen de geschikte plekken, zoals kapvlakten en kleine heide velden.

We begonnen om 21:00u en inventariseerden tevens de avondzangers, zoals merel zanglijster, roodborst en zwartkop. Op een boswei zagen we een zwarte en een bruine reegeit op een afstand van zo'n 500 meter. Deze reegeiten zagen ons niet en bleven rustig op lavei. Het is op dat tijdstip van de avond niet ongewoon om reeën op lavei te zien. Maar middels de zwarte reegeit zou ik iets beleven wat ik nog niet eerder had meegemaakt. Tegen 22:00u begonnen de houtsnippen hun rondjes te vliegen en begon de eerste nachtzwaluw te zingen. En een oehoe begon te roepen!

De oehoe had ik hier al eerder gehoord en deze liet zijn roep tijdens de volgende avondbezoeken ook altijd horen. Op deze bewuste avond telden we 7 territoria van de nachtzwaluw. Dat er wel meer dan 1 bezoek nodig is bleek later wel. Er zaten toch twee dubbeltellingen tussen. Het werkelijke aantal territoria op dit deel van de Holterberg was 5 territoria.

Oehoe — Foto: Roel Janssen

Op 7 juni rondde ik mijn BMP-A Sovon broedvogeltelling af. En op deze morgen kwam de zwarte reegeit weer in beeld. Toen ik naar mijn fiets liep, kwamen er 2 zwarte reekalfjes uit het bos rennen, ze kwamen recht op mij af en bleven op een afstand van 50! cm voor me stil staan. En toen kwamen ze tot het besef 'hier klopt iets niet' en renden het bos in. De zwarte reegeit stond een eind verder achter mij. Via een omweg door het bos werden de reegeit en de kalfjes weer herenigd. Zoiets maak je maar een keer mee.

De nachtzwaluw aantallen zullen ondertussen wel bekend zijn. Wij kwamen uit op 13 territoria, 1 minder dan vorige jaar. Maar het was wel weer genieten. Elke telavond was het ideaal nachtzwaluwen weer. Vooral op de Holterheide was er veel activiteit: zang, roep en overvliegende nachtzwaluwen. Op één plek vlogen er 3 nachtzwaluwen om ons heen.

Na het tellen van de nachtzwaluwen is ook het broedseizoen voorbij en wordt het stiller op de heide en in het bos. Het broedgeval van de oehoe is voor mij het hoogtepunt van dit broedseizoen.

Op 21 juni ging ik naar de Hexelerheide voor de kwartel, welke hier de laatste twee broedseizoenen aanwezig was. Helaas hoorde ik geen kwartel. Maar ik zag wel een ooievaar en een kraanvogel op de nabij gelegen akkers. Op de heide was een boomvalk aan het jagen.

Het is 31 augustus als ik dit schrijf. Morgen begint de meteorologische herfst. Het weer is nu al wat herfstachtig. Gistermorgen ging ik naar de Sprengenberg. Het was rustig wat de vogels betreft. Hier en daar klopte een grote bonte specht op een boomstam. De zwarte specht liet zijn vluchtroep horen, ook de boomklevers waren actief in het loofbos. Een ravenpaar vloog luid roepend over. Wanneer ik op de helft van de telroute ben, begint het te regenen.

Onder het bladerdak van Amerikaanse eiken blijf ik nog tamelijk droog. Het ravenpaar schuilt in een grove den en ik word drijfnat als ik naar huis fiets.

Henk Roelofs

Houtsnip — Foto: Roel Janssen

Mystery Bird

Welke vogelsoort werd afgebeeld in de vorige Caprimulgus?

Het was de **grote burgemeester** – *Larus hyperboreus* (Eng.: Glaucous gull). De grote burgemeester lijkt op het eerste gezicht op een gewone zilvermeeuw, maar mist de zwarte vleugelpunten.

De grote burgemeester kun je met veel geluk in de winter tegenkomen langs de Nederlandse kust of in een zeehaven tussen de vele andere meeuwen. Maar dan zijn ze niet zo mooi wit en grijs als op de foto het geval is.

Vier verschillende leeftijdsgroepen, maar alle met witte vleugeltoppen en zonder zwart. Volwassen vogels met een iets lichtere mantel dan zilvermeeuw en in de winter met een zwaar gestreepte kop en nek.

Onvolwassen vogels met een vrij licht okerbruine kleur 'koffie-met-melk' egaal van onderen, gebandeerd op bovendelen.

Snavel van alle kleden behalve adult is roze met zwarte punt, wat grootste verschil is met soms zeer gelijkende kleine burgemeester. Let daarnaast op grootte, lange snavel, plat voorhoofd en zwaardere bouw en kenmerkende rode oogring.

Op de foto is de meeuw in broedkleed. Gefotografeerd vanaf de mv Plancius in de buurt van het Groenlandse pakijns eind mei van dit jaar.

Erik Busser raadde het goed. Andere inzendingen waren kleine burgemeester en zilvermeeuw.

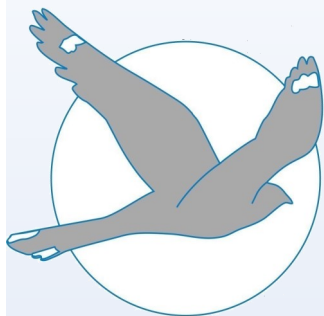
Ter vergelijking; hierboven is de kleine burgemeester in broedkleed.

Wie raadt deze vogelsoort?

Tip: het is een Noord Amerikaanse soort maar soms als dwaalgast hier te zien...

Oplossingen vóór 15 december inzenden naar Roel Janssen:
r.j.janssen@online.nl

Vogelwerkgroep Midden Overijssel

Bankrekening: NL62ABNA0591160706
t.n.v. Vogelwerkgroep Midden Overijssel
te Nijverdal

Secretariaat: Beatrixstraat 2
7442 SC Nijverdal
Telefoon: 06-42733996

E-mail:
info@vogelwerkgroepmiddenoverijssel.nl

Website:
www.vogelwerkgroepmiddenoverijssel.nl

De werkgroep heeft een regionaal karakter en rekt globaal het gebied van de (voormalige) gemeenten Hellendoorn, Raalte, Rijssen-Holten, (Markelo en Goor) als haar werkgebied.

Het bestuur van de VMO bestaat uit::

Gerrit Dommerholt	voorzitter	06 11 53 94 30
Ronny Hullegie	secretaris	06 42 73 39 96
vacature	penningmeester	
Roel Janssen	bestuurslid	06 15 42 84 67
Erik Busser	bestuurslid	06 34 86 20 16

Lidmaatschap 20,- euro per jaar.

De vereniging kent ook donateurs, die de vereniging financieel ondersteunen. Donateurs krijgen een abonnement op Caprimulgus.

Meer weten over de Vogelwerkgroep Midden Overijssel of lid of donateur worden, neem dan contact op met een van de bestuursleden of verzend een e-mail.

Volg de VMO ook op Facebook en Twitter:

[Facebook](#)

[Twitter](#)

